

Opsteller Zaak/Document nummer	J. Bindels Z/25/215776 392735	Datum stuk Afdeling Agendanummer	21 oktober 2025 Ruimte
Onderwerp	Omgevingsvisie Beekdaelen ‘Leven en werken in het landschap’		
Portefeuillehouder	H. Reijnders		

Aan de gemeenteraad namens burgemeester en wethouders van Beekdaelen

Voorstel

1. Omgevingsvisie ‘Leven en werken in het landschap’ gemeente Beekdaelen, inclusief de Nota van zienswijzen, vast te stellen.

Inleiding

Sinds 2021 werkt de gemeente Beekdaelen aan de ontwikkeling van een nieuwe Omgevingsvisie, een wettelijk verplicht instrument onder de Omgevingswet. De Omgevingsvisie is bindend voor het bestuursorgaan (lees: de gemeente Beekdaelen) dat de visie heeft opgesteld, maar niet voor andere bestuursorganen of burgers. Een Omgevingsvisie heeft als doel het scheppen van een samenhangend kader voor ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. Het biedt richting in een tijd van ingrijpende transitie, zoals de energietransitie, klimaatverandering, woningbouwopgave en de transformatie van het landelijke gebied. De Omgevingsvisie helpt om keuzes te maken die bijdragen aan een toekomstbestendige leefomgeving, de ontwikkeling van het landelijke gebied én de lokale economie.

De Omgevingsvisie ‘Leven en werken in het landschap’ gemeente Beekdaelen¹ is tot stand gekomen na intensieve betrokkenheid van de gemeenschap. In een breed participatietraject hebben meer dan 2.000 inwoners, ondernemers, basisschoolleerlingen en (maatschappelijke) organisaties hun inbreng met ons gedeeld. Ook uw raad is actief betrokken bij de totstandkoming van de Omgevingsvisie. U gaf richting aan het proces, bepaalde prioriteiten via het instrument ‘Oog op de leefomgeving’ en leverde input voor de kernvisie. Uit het participatietraject kwamen de thema’s ‘natuur en groen’, ‘energie en klimaat’ en ‘aangenaam wonen’ naar voren als prioriteit, gevolgd door de thema’s ‘veiligheid’ en ‘bereikbaarheid’. Daarnaast werden essentiële waarden als de menselijke maat, ruimte voor maatwerk en samenwerking breed onderschreven. Het volledige participatieproces is terug te lezen in het participatieverslag.²

Op basis van alle inbreng is er een concept Ontwerp Omgevingsvisie opgesteld. Dit concept is informeel gedeeld met 46 (maatschappelijke) organisaties die in het voortraject betrokken waren. Hierop hebben 18 organisaties schriftelijk gereageerd en enkele mondeling³. De reacties waren overwegend positief, met name over de opbouw en leesbaarheid van het document was men te spreken. Tegelijkertijd zijn er 97 (kleine) suggesties gedaan ter aanscherping van de Ontwerp Omgevingsvisie. Na zorgvuldige weging hebben deze geleid tot 51 tekstuele en inhoudelijke aanpassingen. Daarmee is de Ontwerp Omgevingsvisie gereedgemaakt voor de formele procedure.

De Ontwerp Omgevingsvisie heeft vanaf 11 juli 2025 gedurende 6 weken ter inzage gelegen. Door het uitgebreide voortraject heeft de gemeente slechts formele 2 zienswijzen ontvangen op de Ontwerp Omgevingsvisie. De Nota van zienswijzen⁴ bevat een overzicht van deze zienswijzen, de gemeentelijke reactie daarop en de aanpassingen die hieruit zijn voortgekomen. Ook zijn er 2 kleine ambtelijke wijzigingen doorgevoerd. De wijzigingen zijn doorgevoerd in de Ontwerp Omgevingsvisie. Het resultaat hiervan is de Omgevingsvisie die nu aan u wordt voorgelegd voor besluitvorming.

¹ Omgevingsvisie Beekdaelen ‘Leven en werken in het landschap’ (publiekversie)

² Participatieverslag: Totstandkoming Omgevingsvisie gemeente Beekdaelen

³ Reactieformulieren organisaties inclusief terugkoppeling

⁴ Nota van Zienswijzen Omgevingsvisie Beekdaelen

Opsteller Zaak/Document nummer	J. Bindels Z/25/215776 392735	Datum stuk Afdeling Agendanummer	21 oktober 2025 Ruimte
Onderwerp	Omgevingsvisie Beekdaelen ‘Leven en werken in het landschap’		
Portefeuillehouder	H. Reijnders		

Inhoud Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie van Beekdaelen geeft richting aan de ontwikkeling van de gemeente tot 2040. In *Het DNA van Beekdaelen* wordt de huidige identiteit van de gemeente beschreven aan de hand van thema's als historie, erfgoed, bodem en water, het vijfsterrenlandschap, infrastructuur, wonen, werken en recreëren. De kracht van Beekdaelen ligt in de unieke combinatie van authentieke dorpskernen, een rijk agrarisch cultuurlandschap, waardevolle natuurgebieden en een actief sociaal-cultureel verenigingsleven. Deze kernkwaliteiten vormen de basis voor het gemeentelijk beleid en zijn bepalend voor de manier waarop de gemeente omgaat met nieuwe ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. Beekdaelen zet zich in om deze kwaliteiten te behouden, te versterken en waar nodig te beschermen tegen aantasting.

In *De wereld verandert* wordt het DNA van Beekdaelen in de context van grote maatschappelijke opgaven geplaatst. Ontwikkelingen zoals vergrijzing, gezondheid, veranderende woonbehoeften, klimaatadaptatie, de energietransitie en economische veranderingen, hebben een directe invloed op het leven in Beekdaelen. De visie laat zien hoe deze uitdagingen niet losstaan van elkaar, maar in samenhang vragen om duidelijke keuzes en een doordachte aanpak.

In *Beekdaelen in 2040* schetst de gemeente haar toekomstbeeld aan de hand van drie pijlers. De pijler 'People' richt zich op het bevorderen van sterke gemeenschappen, sociale cohesie en het welzijn van inwoners, met bijzondere aandacht voor gezondheid en leefbaarheid. 'Profit' staat voor het versterken van de lokale economie, het stimuleren van duurzaam ondernemerschap en innovatie, en het scheppen van een aantrekkelijk vestigingsklimaat. 'Planet' draait om het beschermen en versterken van het landschap, inclusief natuur, cultuurhistorie en biodiversiteit.

Om het toekomstbeeld ook waar te kunnen maken zal Beekdaelen keuzes moeten maken. In *Keuzes die wij nu maken* legt de gemeente vast welke leidende principes en spelregels zij hanteren. Daarbij hanteert de gemeente gebiedsgerichte benadering. Dit maakt het mogelijk om nieuwe initiatieven te toetsen op hun ruimtelijke, sociale en ecologische meerwaarde. Dit zorgt ervoor dat ontwikkelingen bijdragen aan zowel de lokale kwaliteit van leven als aan bredere maatschappelijke doelen.

Beekdaelen in de regio plaatst de visie binnen de kaders van de Nationale Omgevingsvisie, de Provinciale Omgevingsvisie en regionale samenwerkingsverbanden zoals Parkstad en het Middengebied Zuid-Limburg. Regionale samenwerking wordt hierbij gezien als een noodzakelijke voorwaarde om de ambities van Beekdaelen te realiseren. Veel opgaven zijn grensoverschrijdend en kunnen gezamenlijk effectiever worden aangepakt.

Tot slot beschrijft de *Uitvoeringsparagraaf* hoe de visie in beleid en praktijk wordt verankerd. Dit omvat de sturingsfilosofie, het gebruik van instrumenten uit de Omgevingswet, het grond- en kostenverhaal en de monitoring van voortgang en effecten. Hierbij wordt aangesloten bij de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties. De lokale inspanningen dragen hierdoor bij aan de wereldwijde duurzaamheidsdoelstellingen.

Opsteller Zaak/Document nummer	J. Bindels Z/25/215776 392735	Datum stuk Afdeling Agendanummer	21 oktober 2025 Ruimte
Onderwerp	Omgevingsvisie Beekdaelen 'Leven en werken in het landschap'		
Portefeuillehouder	H. Reijnders		

Argumenten

1.1 Gemeente zijn vanaf 1 januari 2027 verplicht om een Omgevingsvisie vast te stellen

De Omgevingsvisie is een wettelijk verplicht instrument onder de Omgevingswet en vormt het strategisch kader voor de fysieke leefomgeving tot 2040. Door de visie vast te stellen, beschikt de gemeente over een samenhangend en richtinggevend document voor ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen. Dit maakt het mogelijk om beleidskeuzes goed te onderbouwen en in samenhang te beoordelen.

1.2 Omgevingsvisie geeft inzicht in de kernkwaliteiten, uitdagingen en het toekomstbeeld

De Omgevingsvisie verbindt de lokale identiteit en kernkwaliteiten van Beekdaelen met de grote maatschappelijke uitdagingen van deze tijd, zoals vergrijzing, klimaatadaptatie, de energietransitie en veranderende woonbehoeften. Door deze opgaven in samenhang te benaderen, wordt voorkomen dat oplossingen elkaar tegenwerken en wordt ingezet op een integrale, toekomstbestendige ontwikkeling.

Het toekomstbeeld van Beekdaelen in 2040 is opgebouwd rond de pijlers People, Profit en Planet. Deze pijlers geven richting aan keuzes en vormen het toetsingskader voor nieuwe plannen en initiatieven. Daarmee wordt geborgd dat ontwikkelingen bijdragen aan de sociale cohesie, een sterke economie en het behoud van het unieke landschap.

1.3 Brede maatschappelijke betrokkenheid

De Omgevingsvisie is tot stand gekomen via een intensief participatieproces, waaraan meer dan 2.000 inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en basisschoolleerlingen hebben deelgenomen. Ook de gemeenteraad is actief betrokken geweest bij het stellen van prioriteiten en het bepalen van de kernvisie. Dit zorgt voor draagvlak en een visie die aansluit bij de wensen en behoeften van de gemeenschap.

De inhoud van de Omgevingsvisie is door dezelfde gemeenschap getoetst. Zo is de concept Ontwerp Omgevingsvisie gedeeld met (maatschappelijke) organisaties. Deze ronde heeft geleid tot een verdere aanscherping. Vervolgens de Ontwerp Omgevingsvisie formeel ter inzage gelegd.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Beperkte juridische mogelijkheden bij zienswijzen

Hoewel tijdens de terinzagelegging zienswijzen konden worden ingediend, staat tegen een vastgestelde Omgevingsvisie geen beroep open bij de rechter. Dit betekent dat inwoners en organisaties na vaststelling van de Omgevingsvisie geen juridische middelen meer hebben om het besluit aan te vechten. Het indienen van een zienswijze is daarom het enige formele moment om invloed uit te oefenen op de inhoud van de visie.

1.2 Lange doorlooptijd van het traject

Het opstellen van de Omgevingsvisie heeft meerdere jaren in beslag genomen, vanaf de start in 2021 tot de nu voorliggende vaststelling. Gaande het proces is de buitenwereld veranderd en de Omgevingsvisie is hierop geactualiseerd. De input vanuit het participatieproces voor de Omgevingsvisie heeft ook bijgedragen aan de aanscherping van de Strategische Visie 'Leven en werken in het landschap' en de recent vastgestelde Economische visie.

Opsteller Zaak/Document nummer	J. Bindels Z/25/215776 392735	Datum stuk Afdeling Agendnummer	21 oktober 2025 Ruimte
Onderwerp	Omgevingsvisie Beekdaelen 'Leven en werken in het landschap'		
Portefeuillehouder	H. Reijnders		

Financiën

Die vaststelling van de Omgevingsvisie 'Leven en werken in het landschap' gemeente Beekdaelen heeft voor de gemeente geen financiële gevolgen.

Vervoltraject, verantwoording en communicatie

Na de vaststelling van de Omgevingsvisie door uw raad wordt de Omgevingsvisie formeel gepubliceerd op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Dit maakt de visie toegankelijk voor inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden. De gemeente communiceert actief over de vaststelling via de gemeentelijke website, sociale mediakanalen en een persbericht. Daarnaast ontvangen de participerende organisaties en belangstellenden die eerder hebben gereageerd een terugkoppeling met het resultaat van het proces.

De vaststelling van de Omgevingsvisie markeert de overgang naar de volgende fase: de doorwerking in beleid en uitvoering. Dit gebeurt langs drie lijnen:

1. *Vertaling naar beleid en uitvoeringsprogramma's*
De uitgangspunten van de Omgevingsvisie worden (op termijn) verwerkt in sectorale beleid.
2. *Opstellen van het Omgevingsplan*
Op basis van de Omgevingsvisie wordt de komende jaren gewerkt aan de actualisatie en integratie van het tijdelijke Omgevingsplan (de voormalige bestemmingsplannen) in één integraal Omgevingsplan. In dit Omgevingsplan worden juridisch bindende regels vastgelegd die uitvoering geven aan de strategische kaders uit de visie. Deze regels zijn bindend voor iedereen.
3. *Monitoring en evaluatie*
In de uitvoeringsparagraaf is opgenomen dat de voortgang van de Omgevingsvisie periodiek wordt gemonitord en gerapporteerd aan de raad via de P&C cyclus.

Door middel van de cyclus van vaststellen, uitvoeren, monitoren en bijsturen blijft de Omgevingsvisie een levend document dat meebeweegt met maatschappelijke en lokale ontwikkelingen.

Bijlagen

Bijlage 1: Omgevingsvisie 'Leven en werken in het landschap' gemeente Beekdaelen (publieksversie)

Bijlage 2: Participatieverslag totstandkoming Omgevingsvisie gemeente Beekdaelen

Bijlage 3: Reacties op de Concept Ontwerp Omgevingsvisie inclusief terugkoppeling

Bijlage 4: Nota van zienswijzen Omgevingsvisie Beekdaelen

Bijlage 5: Raadsbesluit Omgevingsvisie 'Leven en werken in het landschap' gemeente Beekdaelen

Dit voorstel bieden wij u hierbij ter besluitvorming aan.

Burgemeester en wethouders van Beekdaelen,

De secretaris Mevr. Mr. S.M.J. Troisfontaine & De burgemeester Dhr. ing. E. Geurts